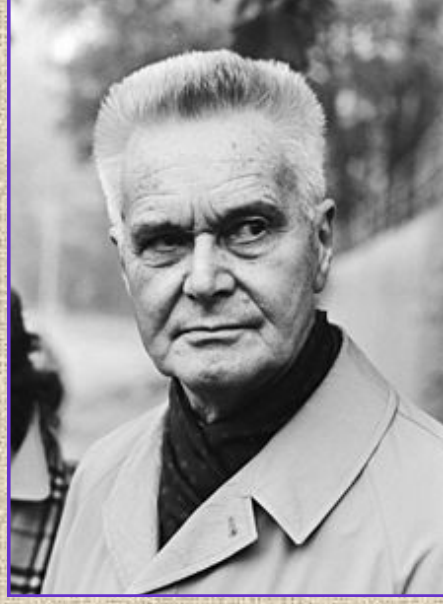

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü,
İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi TARAFINDAN, 1969 yılında
Jan Tinbergen (The Netherland School of Economics, Hollanda) verilmiştir. Tinbergen bu
ödüle “*Ekonomik süreçlerin analizi için, dinamik modeller geliştirip uygulamalarından*” dolayı layık görülmüştür

JAN TINBERGEN - 1969 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: Öğretmen Dirk Cornelis Tinbergen ve Jeannete van Eek çiftinin dört erkek ve bir kız çocuğunun ilki olan Jan Tinbergen 12 Nisan 1903 tarihinde Hollanda'nın Hague kentinde doğmuştur. Hemen tüm aile üyeleri, bilim alanında yetkin kişilerdi. Babası bir ortaokulda dilbilim hocasıydı. Tinbergen'in bilimsel eserlerinde basit bir dil kullanmasında babasının önemli bir etkisi vardır. En küçük kardeşi Luuk çok ünlü bir kuş bilimci olurken, diğer kardeşi Niko psikoloji alanında 1973 yılında Nobel ödülü almıştır. Tinbergen'in çocukluğu sıcak, açık ve entelektüel bir ortamda geçmiştir. Annesi evlenmeden önce özel öğretmen olarak çalışıyordu. Babası aile yaşamındaki stresi azaltan, Leiden Üniversitesinde ortaçağ dillerini anlatan gerçek bir aile reisi idi. Tinbergen ailesi, Hollanda sahillerine yakın bir kent olan, Hague şehrinde yaşıyorlardı. Aile hep beraber düzenli olarak dışarıda resim dersleri, bisiklet turları ya da uzun yürüyüşler yapıyordu. Tinbergen, yaşamı boyunca dünyadaki çeşitli enstitülerden 20 Onur derecesi almıştır. Jan Tinbergen Hollanda Sanat ve Bilim Akademisi ve Uluslararası Bilim akademisi üyesidir. 9 Haziran 1994'te Hollanda'da vefat etmiştir.

Eğitim-Kariyer: Matematik ve teorik fizik çalıştığı üniversitede en fazla Ehrenfest'ten etkilenmiştir. 1987 yılında NRC Handelsblad isimli gazeteye Leiden'deki hocası hakkında şunları söylemiştir. “Ehrenfest'e büyük minnettarlık duymaktayım. Birkaç büyüleyici insan orada birlikteyken ben de fizik çalıştım. Ehrenfest dersleri monolog şeklinde değil de, diyalog şeklinde yapardı. Ona, Albert Einstein ile tartışmalara katılmamı sağladığından dolayı teşekkür ederim. Ayrıca Kamerling Onnes, Lorent ve Zeeman da sunumlar yapmıştı. Bu tür öğretmenlerin elinde yetişmiş olmak gerçekten büyük bir talihtir”. Lisans eğitimini Leiden'de tamamladıktan sonra Ehrenfest'in danışmanlığı altında doktoraasına aynı üniversitede devam etmiştir. Doktora tezi matematik, fizik ve iktisadın bileşiminden oluşmaktaydı. Jan'ın doktora tezinin ismi “Fizikte ve Ekonomide Minimizasyon Problemleri” adını taşımaktadır. Tezinin giriş kısmında Tinbergen matematik teorileri ile politik görüşlerini birleştirmesine izin verdiği için Ehrenfest'e teşekkür etmiştir. 1933 yılının başında atandığı Rotterdam'daki Hollanda İktisat Okulunda iktisat profesörü olarak 1973'e kadar çalışmıştır.

Hobileri: Jan sessiz bir çocuk olmakla birlikte matematik ve doğa bilimlerine çok güçlü bir ilgi duyuyordu. Özellikle fizikle ilgili derslere içtenlikle katılıyordu. Lise döneminde derslerden sonra okulda kalıp fizik deneyleri yapan bir grup öğrenciye katılmıştır

İktisat Bilimine Katkıları: II. Dünya savaşından sonra Tinbergen'in çalışmaları Hollanda hükümetinin iktisadi planlama projeksiyonları üzerine olmuştur. Hollanda hükümeti dünyaya planlama, bütçeleme politika formülasyonunda ekonometriyi kullanarak öncülük etmiştir. Bu aktivite ile ekonometriye birçok katkı sağlamış aynı zamanda birçok öncü ekonometrist Hollanda'nın modellerini kullanarak kendini geliştirmiştir. İş çevrimlerinin matematiksel analizi, gelir dağılımı teorisi, iktisadi büyüme teorisi, elastikiyetlerin hesaplanması ve iktisadi kalkınma teorisi konularında önemli ve kapsamlı eserleri bulunmaktadır. Tinbergen Birleşmiş Milletler Kalkınma Planlaması Komitesinde 1965'ten 1972'ye kadar başkan olarak çalışmıştır. Bu süreçte dünyanın çeşitli yerlerinde yer alan 20'den fazla iktisadi enstitünün, ki bunların içinde Türkiye, Hindistan ve Şili de vardır, kuruluşunda yardımcı olmuştur. 1969 yılında Nobel İktisat Ödülünü Norveç'ten Ragnar Frisch ile paylaşmıştır. Bu onuru ekonometride kullanılan matematiksel modellerin gelişimine katkılarından dolayı almışlardır. Tinbergen, 40 yıl çalıştıktan sonra Hollanda İktisat okulundan emekli olmuştur.